

Hvor kan vi få flere informationer?

Hvis I er i tvivl om jeres barns sproglige udvikling, så tal med det pædagogiske personale i jeres barns dagtilbud. De har en faglig viden og erfaring om børns sprog og sprogtilegnelse og kan give deres vurdering. I fællesskab kan I drøfte konkrete forslag til forskellige tiltag, der understøtter jeres barns sprogudvikling, såvel i hjemmet som i daginstitutionen

På hjemmesiden www.emu.dk kan der hentes yderligere viden om børns sprog og sprogtilegnelse samt inspiration til lege og aktiviteter, der understøtter dit barns sprogudvikling. (Emu.dk – dagtilbud – søg på Sprogpakken)

På nedenstående link er der en film til forældre til tosprogede børn, hvor I kan se, hvordan I kan støtte jeres barns sprogudvikling. Filmen kan hentes på 9 forskellige sprog. Filmen er også til inspiration for forældre til etsprogede børn.

www.ltk.dk/sprog-er-en-gave

Forældrefolder

Sådan hjælper I jeres barn med at tale og forstå ord

Folderen er redigeret maj 2019

Forord

Fokus på barnets sproglige udvikling er en vigtig daglig aktivitet i såvel daginstitution som i hjemmet.

Sproget er et redskab til at kommunikere og tænke med. Barnet bruger sproget til at komme i kontakt med andre, og når det deltager i leg eller anden form for samvær.

En god sproglig udvikling er en væsentlig forudsætning for barnets sociale, følelsesmæssige og intellektuelle udvikling.

Forskningen viser, at en god udvikling af sproget er en forudsætning for, at børn udvikler gode læse- og skriveegenskaber. Grundlaget for disse egenskaber udvikles i 0-6-årsalderen, og I kan som forældre gøre en forskel.

Denne folder er tænkt som inspiration til, hvordan I som forældre kan være gode sprogmodeller for jeres barn. Folderen kan forhåbentlig give jer ideer til måder at styrke jeres barns sproglige udvikling. Ideerne kan bruges både i hjemmet og i barnets dagtilbud.

Børn lærer primært sprog af de voksne. De voksne omkring barnet har med andre ord et fælles ansvar for at sikre gode sprogmiljøer, som giver barnet de bedste muligheder for at udvikle et rigt og varieret sprog.

Syng og rim med jeres barn

Sange, rim og remser er med til at udvikle børns sprog.

Musik og sange er gode til at skabe fællesskab, kontakt og kommunikation. Det er ikke så vigtigt, om I er gode til at synge, det vigtigste er, at I gør det.

Når jeres barn lærer en sang, lærer det samtidig nye ord. Når I synger "Tommelfinger, tommelfinger hvor er du?" lærer barnet fingrenes navne.

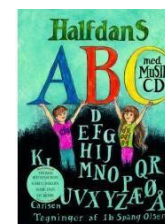
Og når I synger "Lille Peter edderkop" får barnet en fornemmelse for udtrykkene lille, op, ned osv.

Når barnet synger med, øver det sig på at sætte ordene rigtigt sammen i sætninger. Og når barnet synger og siger små rim og remser, får barnet en fornemmelse for sprogets rytme og en fornemmelse for, at ord kan rime, f.eks. mand-spand, hat-kat.

Ideer og gode råd:

- Syng de samme sange igen og igen. Spørg evt. personalet i daginstitutionen, hvilke sange de synger for tiden.
- Brug gerne fagter til sangen.
- Brug gerne konkrete ting eller billeder. I kan f.eks. have en legetøjsbus i hånden, når I synger "Hjulene på bussen" og pege på hjulene og dørene. Hvis I bruger en sangbog med billeder i, kan I pege på billederne, når I kommer til ordene i sangen.
- Læs enkle rim og remser, gerne fra bøger, hvor teksten understøttes af billeder. Lav selv rim og også gerne vrøvlrim, f.eks. butte-lutte, simme-bimme osv.
- Skærp barnets opmærksomhed på lyd ved f.eks. at lytte til naturens lyde – fuglefløjt, vinden i træerne, gruset under fødderne osv.
- Gem og find et minutur eller vækkeur, der tikker.

Læs med jeres barn

Det er godt at læse bøger med jeres barn. Det er hyggeligt og rart og det giver mulighed for nærhed og fælles oplevelser. Lad evt. barnet sidde med en lille genstand, som har en særlig betydning i historien.

Læs bøgerne flere gange. Børn elsker genkendelighed. Bøger stimulerer børns fantasi og giver inspiration til deres egne lege. Bøger giver også barnet gode muligheder for at lære sprog, især hvis barnet selv får lov til at fortælle ud fra historien og billederne og hvis I indbyder jeres barn til samtale om bogen.

Det er ikke nødvendigt at læse hele bogen hver gang. Man kan tale om billederne og lade være med at læse teksten. Følg barnets interesser.

Tal om det, I læser:

- Stil enkle spørgsmål til historien eller billederne: *Hvad laver drengen? Hvem kommer der? Hvad mon der sker bagefter?*
- Følg barnets interesser og tal om det, barnet gerne vil tale om. Indlæg små pauser i oplæsningen og læg mærke til, hvad barnet siger og gør. Hvis barnet reagerer med at pege, sige ord eller lyde, så følg barnets udspil og bliv ved emnet, så længe barnet er interesseret.
- Støt barnet i dets forsøg på at fortælle og svare på spørgsmål. Hvis barnet peger på en ko og siger *muh*, kan du udvide barnets svar ved at sige *ja, det er en ko. Koen siger muh*.
- Sig og gør ligesom figurerne i bogen. I kan f.eks. brøle som koen, fløjte som drengen, snorke som bjørnen.
- Følg gerne teksten med fingeren, når I læser. Det giver jeres barn en fornemmelse for skriftsprog

Forældre som sproglige rollemodeller

Allerede i de første leveår er jeres brug af sproget i samværet med jeres barn afgørende for barnets udvikling og læring.

Det lille barn lærer sprog ved at spejle sig i de sproglige input, som barnet møder.

Børn har behov for at møde voksne, der lytter til dem med forståelse og anerkendelse, så de får mulighed for at udtrykke behov, meninger, følelser og tanker.

Undersøgelser viser, at jo mere I taler med jeres barn, og jo mere varieret ordforråd, I anvender, jo bedre sproglige færdigheder får jeres barn.

Alle voksne er sproglige rollemodeller, men forældre har en central rolle i forhold til barnets sproglige udvikling, bl.a. fordi forældre har den tættest følelsesmæssige kontakt til barnet.

Ved at være bevidste sproglige rollemodeller, giver I jeres barn mulighed for at tilegne sig de nødvendige sproglige færdigheder.

Tal med jeres barn -og udnyt hverdagens muligheder

I hverdagen er du og dit barn sammen i mange situationer, hvor I har mulighed for at snakke sammen. Det gælder fx når I tager tøj på, går hjem fra daginstitutionen, spiser og leger sammen. De små samtaler der opstår i disse situationer, giver dit barn de bedste muligheder for at lære sprog. Med sproget skaber du også rammer, regler og tryghed for dit barn. Måske vil du føle, at du gentager dig selv, men dit barn har brug for at høre de samme ord igen og igen, før han/hun forstår, hvad de betyder og selv kan sige ordene.

Ideer til samtaler

- Tal med barnet om det, I laver og oplever sammen, når I spiser, tager tøj på, laver mad, ordner vasketøj, går hen til daginstitutionen osv. Sæt ord på handlinger og genstande: *hov, koppen væltede* eller *se, der kører bussen*. Væn dig til at sige tingenes navne i stedet for *den der* eller *så gør vi sådan her*.
- Vær bevidst om at omtale jer selv i første person fx ”*Nu skal jeg hjælpe dig*” i stedet for at sige ”*Nu skal far/mor hjælpe dig*”. At omtale sig selv i første person hjælper barnet til at skelne mellem *jeg* og *mig*.

- Tal om det, barnet er optaget af: hvis dit barn er optaget af at kikke på en hund på vejen, kan I snakke om den.
- Er dit barn ked af det eller glad, kan I hjælpe med at sætte ord på barnets følelse og oplevelse
- Tal med dit barn om ting, der skal ske, og ting der er sket. Hvis oplevelsen/aktiviteten rækker længere ud i fremtiden eller tilbage i fortiden, kan I evt. benytte billeder eller konkrete ting til at understøtte fortællingen.

Leg med jeres barn

Leg er en vigtig kilde til sprogindlæring. Når børn leger med hinanden eller med voksne, kan de lære nye ord og vendinger, og de kan lære at bruge sproget i samspillet med hinanden. Når I er nærværende og leger med jeres barn, er I med til at støtte den sproglige udvikling.

Konkrete ideer til lege og spil, der understøtter barnets sprog

- Leg små lege og før en samtale: f.eks. bage kage i sandkassen, hælde kaffe op i en legetøjskop, lægge dukken i seng, køre med biler på bilbanen osv.
- Spil enkle spil, fx billedlotteri, vendespil og puslespil og talom, hvad der er på billederne.
- Kik på foto og billeder (gerne af barnet selv) og tal om dem.
- Tegn og mal, leg med modelervoks, dej, sand og lign. Snak om farver, former, størrelser, udseende, hård-blød, våd-tør osv.
- Leg gemmeleg og snak om, hvor I gemmer jer, f.eks. bagved sofaen, under sengen osv.
- Leg med dyr og snak om, hvad dyrene siger, hvad de spiser, hvor de bor osv.
- Leg lege hvor I bruger kroppen, f.eks. hopper, løber, leger fangeleg og spiller bold. Snak samtidig om det I gør: hopper højt, hopper ned, løber stærk, sparker til bolde, triller bolden osv.
- Når der skal ryddes op: Lad barnet hjælpe til med at rydde op i legetøjet og snak om hvad tingene hedder, og hvor de skal ligge, f.eks. klodser for sig og biler for sig.
- Tæl alt det I kommer om ved – biler på vejen, hunde i bogen, fingre og tæer